

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrta leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrta leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejemana za četrta leta 3 gl. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravnih stvari, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ploha v Ptuj.

— r. — Iz Ptuja, sredi slovanske zemlje ležečega slovenskega mestica, dohajajo nam vesti o neke nemške komediji, ki se je izvršila tam pod vodstvom nekaterih graških kričarjev. —

Gospod grof Attems, ta Kronawetter v naše gospodске zbornici, vtepel si je v plemenite svoje možgane, da je Nemštvo na Spodnjem Štajerskem v nevarnosti in da ima nemški graški verein nalogo priteči zatiranim spodnje štajerskim germanskim bratom na pomoč.

In gospod grof Attems zbral je krog sebe nekoliko žejnih grl, ter se je mej slovenskimi goricami popeljal v slovensko mestice Ptuj. Tam pa so najprej namočili svoja grla in potem okrepčali svoje želodce. Vmes so peli „das deutsche Lied“ in vodo delali z neslanimi in grozno plitvimi govori.

V Ptuj, kjer je se ve da silo veliko „nemškega“ mišljenja, sprejeli so nemški možje graškega g. grofa in njegov štab z „naudusenjem.“ In nekaj nemških advokatov porabilo je priložnost, da je javno govorilo, ter potem telegrafiralo lastne svoje besede v dunajsko „Neue Freie Presse“, češ, da svet zvé, kake duhove ima mesto Ptuj v svojem staronemškem zidovju! Profesorja iz Gradca pa so najeli, da jim je govoril slavnostni govor „beim Frühschoppen“. Ta gospod profesor naučil se je na pamet nekaj fraz iz Herbstovih, Suessovih in drugih govorov parlamentarnih naših levičarjev. Nemškim Ptujčanom pa jih je podal kot svoje blago in ti so ploskali in dejali: res je, die Deutschen wollen führen, aber nicht unterdrücken!

Mi temu shodu ne prikladamo nikacega pomena in germanstvo nema zategadelj prav nič boljše prihodnosti na Spodnjem Štajerskem, ker je v Ptuj pridrdral g. grof Attems! Ptuj je uže bilo slovensko mestice in ko bodo pomrli sedanji „nemški“ meščanje, postali bodo njihovi potomci brez dvombe počasi ali gotovo — zopet Slovenci! Če ne čez petdeset, pa vsaj čez sto let!

In če so politični ti filistri sedaj slavno sprejeli g. grofa Attemsa, mi dobro vemo, da se to nij zgodilo iz političnega prepričanja, ali še celo iz nemškega navdušenja. Kaj vé peščica ptujskih možičkov v pravej nemškej kulturi, o nemškem napredku? Sprejeli so gospoda grofa z običajno radovednostjo samo zategadelj, ker so polumeščanje vedno srečni, če jih obišče aristokrat, posebno, če je kak grof in ud gospodске naše zbornice! Nemški naši Ptujčanje razradostili so se ravno nad grofom, ter se mu klanjali iz gole hvaležnosti, da je počastil s plemenito svojo navzočnostjo ptujška tla! Donkihoterije je še vedno obilo na svetu!

Jedermann muss seine hetz haben! Mi jo tudi Ptujčanom privoščimo. Ne bili bi spregovorili besedice o teh nemških vandrovcih, če bi bili tiho popili svojo pivo, ter pustili nas Slovence pri miru! A to se nij zgodilo! V naši sredi so nas psovali in nekov dr. Miheljač, izlival je dovtipe ter javno se šalil iz najsvetejših naših čutil. Ta dr. Miheljač, ki je morda slaven mož prisednikom svojega ptujškega „stammtischa“ bil nam je dosedaj po polnem neznana avtoriteta! Mož prodaje o slovenskih razmerah take nazore, kakor jih more imeti kak Kitajec. Norčeval se je iz na-

roda, sredi katerega živi in od katerega žulja se redi! Tako ravnanje je nesramno.

Tudi belokranjski nas znanec dr. Bresnič kazal se je najčistejšega Nemca. Nekdaj, ko je odvetnikoval v Črnomelji, navduševal se je za slovenske narodne ideje! Tedaj nij vedel, da se mu po žilah pretaka nemška kri, zdaj v Ptuj pa je Nemeč! Politični svoj značaj in svoj program je ta mož sam izpovedal z besedami: Mit den wölfen muss man heulen! Ako mu osoda posuši studenec ptujške njegove pisarne, pride morda zopet v Črnomelj, ter postane zopet Slovenec. Svoje obnašanje v ptujskem mestici pa bode opravičeval, da je moral z nemškimi volkovi nemško tuliti! Es muss auch solche Kauze geben!

Z jedno besedo! Ptujsko to rogoviljenje je smešno na vse strani! Smešno zavoljo kraja, kjer se je stvar vršila, smešno zavoljo osob, ki so igrale glavno nalogo, in v prvi vrsti smešno zategadelj, ker se v Nemcih še vedno naba-jajo glave, ki meniji pogermanizirati nas s tem, da prihajajo mej nas popivat in kuretino obirat.

Naša narodna stvar pa je vkoreninjena uže tako trdno, da nam jo vsi nemški grofje pokončali ne bodo in če dan na dan pridejo k nam pit „einen früschoppen“, in vmes jezike brusit. Najmanje pa nas je strah pred takim političnim turnirom, kakor ga je priredil grof Attems mej vinskimi ptujskimi brati! Brez skrbi smo, da se bode Slovenščina v spodnje Štajerskej razvijala „trotz dem und alle dem“, če prav ne ugaja ptujskim abderitom in njihovim graškim zaveznikom, ki jih vodijo — za nos!

Listek.

Gjuro Daničić.

(Životopisna črtica; sestavil M. Málóvrh.)
(Dalje.)

Borba za srbski jezik ali bolje rečeno, za osnovo tega jezika trajala je še vedno in sicer do preseljenja Daničićevega iz Belemgradu v Zagreb leta 1865. V to dobo odločilna je bila politična izpoved pisateljeva a Vuk, kakor Daničić, bila sta prijatelja knezovanju Miloševemu in M. Obrenovičevemu, a to pred 1858 letom! Na vklub vsem zaprekam je inteligencija srbska vsled Daničičevih temeljitih dokazov pristopila v Vuka i njegovo teorijo, kojoj nij bil branitelj sam, nego naslednik njegov učeni Daničić. Ali teorija še ni praksa. Državna oblast, administrativni upliv, crkveni in politični, zakoni, cenzura — vse je bilo protivno Vuk-Daničiću.

V 29. dan meseca decembra 1832 l. izšel je zakon, vsled kojega se je v državnej ti-

skarni v Belgradu zabranilo katerokoli stvar z Vukovim pravopisom tiskati. — Povsem opravdano je, da se vprašamo, zakaj se je stoprav zdaj ta javna prepoved izdala. St. Novaković¹⁾ misli da zato, ker je Vuk knezu Miloš Obrenoviću pisal list (datiran je v 18. dan aprila meseca l. 1832), v kojem kritikuje njegovo upravo. To na vsako stran prezanimivo pismo Vukovo natisneno je v „Srb. Ulaku“ l. 1843.²⁾

To priliko upotrebili so Vukovi nasprotniki ter prigovarjali razjarjenemu knezu prepoved Vukovega pravopisa izdati. — Ves napor Vukov, da se ta prepoved prekličé, bil je zaman. Kako je morala cenzura pritiskati, razvidi se najbolje iz Daničičevih besed: Ja rekoh naprijed za Biogradsku cenzuru, da je ljudje u svijetu nema. Ko god zna kakvo je zlo cenzura, neka još pomisli, da se u Biogradu po-

¹⁾ Srpska Zora 1878.

²⁾ Cf. tudi Popov. Srbija i Rusija. Beograd 1870. pag. 251. —

red svega ostaloga još pravopis cenzurira, pak će onaj čas poznati svu ludost Biogradske cenzure.³⁾

Leta 1848 in 1849 je brez upliva na Dunaji živečih Vukovcev samo „Društvo srpske slovesnosti“ dvakrat prosilo vlado, da zakon z l. 1832 odstrani. A tedanja državna oblast tega ni storila, nego 29. marca 1850 l. a kesneje 14. aprila 1852 l. to naredbo še ostrejšé prirojeno izdala.

Leta 1858 bilo je uže lepo število mladih moči v „društvu srpske slovesnosti“, a od začetka 1857 l. bil je Daničić društveni tajnik. Po zakonu držal se je starega pravopisa, ker pa v porabi jezika ni bilo posebne naredbe ni cenzurnih ukazov, jel je pisati narodnim srbskim jezikom. Na jeden mah trešči tedanja Попечительство Просвещения v ubogo društvo. V dolgem dopisu graja jezik, kojega piše Daničić; graja da se ne rabi t. itd. Akt je

³⁾ V. Lazić u II. i još koješta. Beč 1848. pag. 8. 1. 16.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. junija.

V Ptuiju je **graško nemško društvo** zadnjo soboto delalo nekako demonstracijo za nemštvo. Ker bomo o tej zadevi še govorili, zato nam bodi dovoljeno brez komentara navesti samo govorov nekaterih nemških ustnežev. Profesor Zvjedinek-Südenhorst je dobil nalog zgodovino pačiti. Ponavljal je staro laž, „da so Nemci ustanovili Avstrijo, da so Slovani, akopram so v istih razmerah (!) ob jednem z Nemci nastopili v Evropi, duševno delo prepustili skozi tisoč let samo Nemcem (!). Zdaj pa hočejo kar naenkrat vodstvo imeti! In Nemce hočejo izpodriniti, Nemce, ki so ustanovili dve veliki državi! Mi nečemo pritiskati, a voditi hočemo. Mi zastopamo pravi pravcati interes Slovencev samih, ker zahtevamo, da se imajo učiti nemškemu jeziku in da imajo srednje šole na vsak način ostati nemške“. Neki Mihelič (piše se Michelitsch) je govoril modrostne besede, da je ravnopravnost v enej državi nemogoča, da Nemci niso onemogli še nasproti pet četrtinam milijonov Slovencev. „Naši Slovenci nič ne vedo o tem, da imajo v sebi poklic naroda, ki ustanavlja države“. Sprejeta je bila soglasno ta resolucija: „Zbor nemškega društva v Ptuiju izjavlja v interesu državne celokupnosti, da se ima izogniti vsakemu prikračevanju položaja Nemcev in znanja nemškega jezika ondi, kjer stanujejo Nemci in Slovenci, nego storiti se ima nasprotno vse, da se nemški jezik kot državni jezik po celem državi vzdrži vsaj v srednjih krogih prebivalstva. Zato se ima po slovanskih ljudskih šolah nemški jezik neobligatno tako temeljito učiti, da morejo potem učenci kako višjo nemško šolo z uspehom pohojevati. V srednjih šolah in učiteljskih za moške in ženske more biti učni jezik samo nemški jezik“.

Zadnjo soboto zvečer so imeli **nemški vseučilišni študentje v Pragi** v Vinicah svojo „kneipalo“. Menda uže nalašč tja hodijo, ker vedo, da jih prebivalstvo ne more trpeti zaradi njih provokatoričnega vedenja ne. Zato morajo biti tudi zmirom policaji za hrbtom nemških dijakov, ker njih slaba vest jim ne pripušča, da bi sami hodili. Zadnjo soboto so zopet policaji stali pred hišo, kjer so nemški študentje „kneipali“, a bilo jih je več, kakor po navadi, tako, da so delovci, vračajoči se od dela domov, postajali pred hišo in gledali, kaj da je notri — a policaji so jih domov gonili. Naposled se je zbralo okolo 40 delovcev, ki so vsi šli v dotično gostilno, kjer so

nemški študentje „kneipali“. Mimogredoč je neki delovec jedno okno utrl. Delovci so menili, da so se študentje stepli v vinske svoje navdušenosti in so hoteli v njih sobo pogledati, a policaji so planili proti njim ter aretirali jednega vojaka in nekega mladega človeka. To je opis vsega dogodjaja po „Politiki“. Kako pa znajo dunajske židovske novine hitro narediti iz muhe slona, to vé posebno Kranjska povedati iz glasovite, za naše „dajčkrajnarje“ nečastne medvodske „liedertaflerske“ afere. Tako delajo zdaj zopet dunajski obrezanci s preje povedanim dogodjajem, iz katerega so storili kar cel poboj, o katerem prinašajo dolge laži-telegrame in članke. To počenjanje je tako grdo ostudno, da mora celo nemškega filistra privesti do spoznanja, da ga imajo dunajski šmoki le za norca, ter se zanašajo le na njega „gemüthlichkeit“.

Z ozirom na **hrvatski sabor**, ki je bil ponedeljek otvorjen, piše „Pester Lloyd“: „Kar mi čutimo, to je bridkost, pa ne o tem, ker smo toliko žrtvovali nego-li zato, ker smo toliko zaman žrtvovali. Mi pravimo: zastonj, in smo si tudi zavestni o važnosti te besede. Kajti zmirom se nam bolj vsiljuje preverjenje, da imamo na Hrvatskem vse drugo samo prijatelj ne; bolj in bolj smo preverjeni, da, če bodo stvari tako napredovale, postane preje ali kasneje naša zdanja razmera k Hrvatskej nemogoča“. Potem omenja peticij v Reškej zadevi in vpraša, je-li se Hrvatom tako mudi, da zmerijo svoje moči z onimi Ogerske: „Ali je na Hrvatskem res kdo tako blazen, da misli, da se Ogerska na tak način — teško izgovorimo to besedo — stori bolj mehka?! Ne moremo verjeti tega! A kar mi verujemo, je to, da more Hrvatska najti pogoje svoje materialne in duševne (!) blagosti samo v iskrenej, poštenej naslombi na Ogersko; (!) da more Hrvatska samo potem, po katerem hodi Reka: potem brezpogojnega pridruženja k ogerskej državnej ideji duševno in telesno ozdraveti in narodnostno okrepiti se. Tako in ne drugače! Mi ponavljamo: Hrvatskej radi podamo bratsko roko; mi radi in uspešno podpiramo nje prizadevanja za razvoj gmotnega in duševnega blagostanja. A mi zahtevamo, da nam tudi Hrvatska kaj stori, in sicer mora podpirati in propagirati ogersko državno idejo. Hrvatje so praktični ljudje; prav imajo; oni imajo nže svoj sad. Ako bi mi tudi taki bili, to bi bile hrvatske regnikolarne deputacije nosile drugačne nagodbe domov, nego-li sta oni od 1868 in 1873 — ali pa nobene! Sicer pa škoda izučiti naposled tudi Magjara, in mislimo, da smo se gledé Hrvatske uže izučili. Z „občutno politiko“ smo srečno prišli tako daleč, da denes Hrvatska za Ogersko vse drugače nego nežno čuti; v bodoče bomo poskusili s „politiko interesov“, morebiti bode za oba dela boljše!“ — Človek jedva varuje svojim očem, ko to bere!

Vnanje države.

Iz **Peterburga** se poroča 15. t. m.: Kandidatura grofa Ignatjeva ruskim! vna-

njim ministrom je bolj in bolj resna. Zlasti knez Gorčakov se trudi pot zravhati tej kombinaciji. Pripoveduje se, da si v osnovelem Sanštefanskem miru izbere sebi naslednika. Knez Gorčakov je popravljenje Sanštefanskega dogovora smatral porazom Rusije in osobnim žaljenjem in grof Ignatjev zdi se mu morebiti najbolj sposoben, da prevzame dedščino o teh čutih. V evropskem diplomatstvu vlada veliko razburjenje zavolj Ignatjeva, če bode res naslednik Gorčakovu. Nemška vlada nij še izjavila svojega mnenja ni na jedno ni na drugo stran.

Gambetta in **Ferry** sta imela soboto banketne govore. Gambetta je govoril na banketu unmeteljnih mizarjev tako-le: On mora konstatirati, da je ljudstvo srečno in svobodno. „V desetih letih smo daleč prišli in imeli smo dosti viharjev; a denes naj bi malostni osobni prepiri zoper republiko kaj veljali? Če delo nema vspeha, pa se je mora drug dan zopet z nova pričeti. Videli se bodemo zopet, vi veste, kje in kdaj. Govori se tudi o množici mojih kandidatur; jaz mislim samo na en arondissement, in tega mi menda nobeden ne bo resno jemal“. — Ferry, ministerski predsednik, pa je govoril: „Splošne volitve, ki se bodo vršile v malo tednih, vršile se bodo svobodno, vlada se ne bo nič vmes mešala. Volitveno gaslo ne bo nij revizija ustave nij razcepljenje. Revizijo zahtevajo monarhistične stranke, da bi mogle iti potem mej ljudstvo in klicati: Glejte, še-le štiri leta je stara ustava, a republikanci jo uže spreminjajo. Pravi nalog predstojajočih volitev je ta, da se izvoli prav malo monarhistov, da ne bodo mogli združeni z radikalci vreči republikansko ministerstvo. Dežela nij tako razburjena, kakor pravijo parizki politiki. Zadovoljna je, ker vidi napredne reforme“. Grevyja je hvalil kot „modrega mej modrimi“.

O poboji mej **Francozi** in **Italijani** v Marseillu je v francoskej zbornici poslancev minister Constans v imezi vlade to-le izjavil: Italijanski delovci so napadli francoske, vnel se je boj, v katerem so bili štirji vbiti a 17 je bilo ranjenih. — Ista stvar je bila v razgovoru tudi v italijanskej zbornici, a odgovor vladin je zvit, neiskren ter zagovarja Italijane, da so nedolžni.

Francozi so zasedli Tunis, kateri bi tudi radi imeli **Italijani**: za odškodnino so pa Francozi baje ponudili Italijanom — Tripolis. Italija s tem nij bila zadovoljna, nego je rekla, da naj Francozi dovolijo, da zasede — Trient. Kaj so Francozi odgovorili Italijanom, ne ve se, vendar je Trient še denes pod Avstrijo.

Dopisi.

Iz Ljubljane 20. jun. [Izv. dop.] Napačno je bilo, da na dan, ko se je uže toliko profesorjev sešlo pred sodnijo, kjer se je razpravljala škandalozna Vesteneckova aféra, nijšo bili šole oproščeni dijaki vsaj višega gimnazija in višje realke, da bi bili mogli poslušati

jasen dokaz, kakšni ljudje so tedaj zapovedovali. Na ta akt je odgovarjalo društvo i tako začela se je nekaka pravda mej društvom in „Popečiteljstvom“. — Konec teh bedarij bil je pa dosta žalosten; Daničić odpovedal se je tajništvu, kar je društvo v jako neugoden položaj spravilo.

Daničić prišel je bil uže l. 1852 iz Beča v Belgrad, da uči kneginjo Julijo srbskega jezika. Leta 1856 završen je bil njegov posel a Daničić nato imenovan bibliotekarjem narodne knjižnice, ter l. 1857 tajnikom „društva srpske slovesnosti“ izbran, počel za tega zavoda organ, za „Glasnik“ pisati. Tu je bil Daničić v svojem elementu. Namesto brezvspešne polemike zadela ga je nenadoma prilika lepo delati na blagor naroda srbskega. In kako jo je upotrebil! Od tega časa (1857) jasno je bilo, da prej ali slej nova teorija o pravopisu in jeziku zmore; da se je še prej to uresničilo,

zasluga je Daničićeva. Po smrti Vukovega zeta, A. Bukmanovića, profesorja „liceuma ili velikog učilista“ imenuje se v 26. dan novembra meseca 1859 l. dr. Gjuro Daničić njegovim naslednikom za katedro „teorije Slovesnosti, Istorie Slovesnosti, Srbske, Slavenske i najglavnii naroda Evropejski“. „Na toj katedri — veli Stojan Novaković¹⁾ — razvi Gjuro Daničić svu snagu svoje radljivosti i svu moć svoga upliva na omladinu. Ovde je stvar načela čistoga narodnoga jezika i književnosti dobila glavnu svoju pobeđu. — Onako, kako piše Gj. Daničić i predaje. Znajući svoj predmet tako skroz, kao što on u tome kao večiti primer može poslužiti, on ga izlaže oštro, jasno, ne ostavljajući ništa sumnji ili dvoumljenju. — Ali je divan utisak koji ostaje iza njegova profesorskog govora. Slušalec oseća, kako je nauka Daničićeva skroz zrasla s njegovim ži-

votom, mišljenjem i osećanjem; kako joj je on potpuno predan, i — što bi na površan pogled bilo čudo — predavanje predmeta, koji sobom ne može biti zanimljiv, proniknuto je, zarad onoga što malo čas pomenuh, toplinom, te uliva mimovoljno poštovanje i prema nauči i prema naučniku i u onih, koji nemaju osobitih sklonosti za tu struku. — A u ono vreme on je, s obzirom na tadašnju spremu gimnazijalnih učenika i na ondašnje prilike, predavao najpre kratak pogled na jezike arijske i slovenske i njihovu svezu, no po tom glasove i oblike jezika staroga slovenskog i srpskog s neprestanim obzirom i poredjenjem i ostalih živih jezika slovenskih. — Tako je bilo puno prilika, u kojima se mogaše videti nepodesnost staroga i duboka logičnost novoga pravopisa kao i ostalih književnih načela u jeziku, koja su pripadala Vukovoj školi.

¹⁾ Srpska Zora. 1878.

in vaditi, kako je človeku vésti se, kadar pride uže prav pozno v kavarno in slučajno tam vidi ljudi, kateri mu niso po godu, in kateri niso takoj pripravljene drugim na ljubo spuščati se v prepir ali še — v kaj več. Posebno bi bilo služilo to „predavanje“ tistim, ki mislijo iti na visoke šole, kajti pri najbolje „durchmarschih“ osnovanih se prigodi, da ne pride do škandala, če niso praktični ljudje mej udeleženci. Videli bi bili pa tudi učeči se mladeniči, kako je izobraženemu človeku obnašati se pred sodnijo, posebno kako preteravati se na stolu in kazati, da zavestnemu možaku niti sodnija dosti ne imponira.

Obžalujemo, če pri obranavi tisti niso bili pričujoči, ki še dvomijo, da se je naša domovina ex cathedra imenovala „schweine-land“, kajti prepričali bi se bili, da od daleč pozvanim učiteljem naše mladine je naša dežela in ljubljansko mesto še zmirom zemlja, kjer ima domači jezik k večemu nekoliko pravice v čitalničnih prostorih, sploh in v navzočnosti gospodov tujcev pa niti rabiti ne sme! Tudi se je izkazala pri tej priliki istinitost pregovora, da mlajši se navadijo od starejih. Meistersänger „Anton von Liebenthal“ ima uže lepo število posnemovalcev! Samo tistim, ki so nagle krvi, čestitamo, da niso bili pri tej obravnavi, kajti mogoče da še v pričo sodnika bi jim bila zavrela, ko bi bili slišali, da pri nas sme tujec s tem se ponašati, kar bi mej drugimi narodi jeden družemu še na uho ne smel pošepetati.

Hvalili so nekateri obnašanje gospod tožnika v kavarni in zmernost njegovo, katera je presedala celo „den Kampföhnen“; hvalili so poslušalci tudi spretnost njegovo pred sodnijo; poslušali so pa tudi taki, ki so bili zato, da bi zdravi in krepki mladenič imel še opravičevati se ne, samo — tožiti!

Iz Ptujja 19. junija. [Izv. dop.] (Graški „deutscher Verein“) pričel je svoje „delovanje“ v starodavnem slovanskem Ptujju. Veliki na voglih prilepljeni plakati so naznanjali, da se ima denes v našem mesteci vršiti nekaj nenavadnega, kajti graški kulturonosci prineso na cente kulture nam „neizoorazenim vindišerjem“. Morebiti nas vi drugi Slovenci radi te „milosti“ in prednosti zavirate, ali tolažite s tem, da morebiti tudi vas zadene ta sreča, toda prvi ostanemo vendar mi!

Naši Germani pričakovali so denes zjutraj kacih par stotin gražkh in drugih kulturonoscev, a kaka prevara! Bilo jih je samo kacih 15, reci petnajst. Našemu „vrlemu“ županu brala se je neka skrivna srditost v očeh, zapazivšemu le malo krdelce zaveznikov, obraz pa je naša mestna glava zgrbančita tako grozovito, kakor v tacih slučajih, kadar mu dolžnik ne plati ekspenzara!

Če ima človek smolo, se ne da nič opravičiti. Na kolodvoru kisli obrazi naših Germanov, v mestu pa neprijetno iznenadejan prihod, kajti tu je bila gnječa slovenskega ljudstva, katero je prišlo k procesiji tukajšnjih menihov, in glejte čudo in predrznost: ljudstvo je popolnoma ignoriralo graške kulturonosce. Furor teutonikus dosegel je svoj vrhunec in videti je bilo graškim prorokom, da si žele takoj nazaj v Gradec postavljenimi biti. Neki „kulturonosec“ vpraša našega Germana: „Spricht dieses volk bloss windisch“. Na potrjujoči odgovor izdihne: „Da lässt sich halt nichts machen!“

Tudi Jupiterju ti možje niso bili nič po godu, kajti popoldne nij jim dopustil, da bi „pregledali“ našo okolico; na javnem prostoru,

kjer stoji „die deutsche eiche“, katero so pa popolnem poglodali „die windischen maikafer“ (tako se je izrazil dr. Hans Mihelač necemu gostu nasproti) bila je napovedana godba, pa nij mogla svirati. Pluvius tega nij dopustil. Sè zadovoljstvom moramo konstatirati, da se večina našega meščanstva niti nij brigala za graške in druge kulturonosce, kajti vse je bilo tiho in mirno, naše mestece je imelo čisto vsakdanji obraz.

Zvečer stoprav je bil prvi „zbor“. Neki graški profesor kvasil in vezal je otrobe, katere vsak dan čitamo v graške tetki. „Oesterreich kann nur deutsch sein“, rekel je ta graški učenjak (?), torej mora res biti. Zdanja vlada mu nij po godu, ker zdi se mu prepravična, on namreč terja, da mora vladati hammer, pa se ve da nemški hammer. Iz vsega govora je bilo razvideti, da mož prav nič ne pozna naših razmer, in da si je gradivo za učenjaški svoj govor na posodo vzel pri navedenej tetki. To pa naš Ciceron, slavni dr. Hans Mihelač pač več povedati vé, kot njegov graški predgovornik. Reči moram, da sem čul uže mnogokatero nesmiselno čobodro, toda kaj tako smešnega do zdaj še nij bilo čuti. O „gleichberechtigung“ je hotel govoriti ta „veleučeni“ mož, ki se je porodil v Ljutomeru, kjer ga je došla slovenska mati. Spravil se je ta hyper-pedagog najprej nad šole in dejal, da je napačno kar trdijo pedagogi, da se mora otrok najprej poučevati v materinščini, ampak poučevati se mora pričeti takoj v izveličevalnej nemščini. Vsako dete mora sè slovensko materjo, katera ne umejo niti besedice nemške, uže v zibelji učiti se govoriti nemški jezik. Narodni učitelji, zdaj ste pa pri kraji, kajti vaša pedagogika ne velja nič in če hočete kaj o njej umeti, morate iti poprej v šolo našemu hyper-pedagogu, dr. Hans Mihelaču!

Nekak čuden pojem ima mož o slovenskem uradovanju. Naš kmet neče nič vedeti o slovenskem uradovanju, to terjajo le nekateri hujskači. Sè slovenskim jezikom — ali da se držim kopita dr. Hanselovega — „mit der windischen sprache“ se pride le dve uri od Ljubljane! Videlo se je, da ima vas kranjske Slovence ta možicelj posebno v želodci. Tudi o nekež slovenske „hochschule“ je mož čeval. Navedel je mož dve poljski in hrvatsko vseučilišče kot slovanske universiteti ter vprašal patetično: „Ist aus allen diesen (slavischen) hochschulen eine leuchte der wissenschaft hervorgegangen?“. Torej vi poljski in hrvatski učenjaki, vi ste po dr. Mihelačevem mnenju sami duševni pritlikovci. Trdil je o Miklošiči in Kopitarju (izgovori Kopitér), da o slovenskem jeziku nič ne vesta, Kopitar (izgovori Kopitér) niti nij znal slovenski pisati. Take in jednake kozle je učeni Hansel skoraj celo uro preobračal. Da je tudi duhovščina dobila svoj „tal“, se itak razume, pa tudi uradništvu nij prizanesel, namreč tistemu uradništvu, katero nij deutsch-national. Ne zdi se mi vredno dalje o teh neslanostih pisati, kajti ves „govor“ nemškega dr. Mihelača je bil otročji, bedast pa ščujoč. Dobro je, da — vsak glas ne sega do neba. Vedno ta „fortšritler“ zabavlja na vse, kar je slovenskega, čudimo se, da ne pobera šil in kopit ter jo pobriše proti severu. Zakaj se masti od našega kmeta, katerega po njegovej logiki treba nij? Naj gre vendar mej Nemce, da ne bode prišel v dotiko „mit dem windischen bauer“. In naš kmet naj bi še podpiral tacega odvetnika, kateri zasramuje njega in ves slovenski narod? Končno pa še omenim,

da je bila ta „versamlunga“ v velikej večini obiskana od ljudi, kateri o politiki niti pojma nima; ptujska inteligenca faktično nij bila zastopana, kajti prvih davkoplačevalcev, prvih meščanov in uradnikov nismo zapazili v zboru, pač so bili politični črevljarji in krojači dobro zastopani, in da je bilo več ljudstva videti, prignali so „politični“ krojači tudi svoje „dame“ soboj, zopet drugi svoje pomagače.

Graški kulturonosci pa so se menda prepričali do dobrega, da pri nas nij prostora za nje in da so prišli za par stoletij prepozno. Pomladinovič pravi: Bog daj norcem pamet! To želimo tudi mi graškim kulturonoscem in našim Germanom.

Domače stvari.

— (Mestni odbor ljubljanski) ima denes popoldne ob 5. uri javno sejo, v kateri bode pravni odsek poročal o rubeženskem na novo vpeljanem izterjevanju davkov, združeni policijski, zgradni in finančni odsek pa o izpraznjevanju stranišč, o izvažanju smeti in o kanaliziranju, o čemer vsem je bilo v poslednjem soji odloženo poročilo.

(Učitelji ljubljanskega šolskega okraja) zborujejo denes v tukajšnji mestnej dvorani pod predsedstvom c. kr. okrajnega nadzornika gosp. L. viteza Gariboldija.

— (Kres.) Drevi ob 9. uri priredi „Sokol“ kakor vsako leto velik kres na Gornjem Rožniku. Razen tega bodo Sokolovi izkušeni pirotehniki spuščali rakete in prižigali bengaličen ogenj, pevci pa prepevali. Nij dvomiti, da bode spet vse trlo se ljudij, če bode vreme ugodno.

— (Slavnost sv. Cirila in Metoda.) Ljubljanska národna društva so sklenila, da bodo slovesno praznovala praznik slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda prihodnji mesec, to je 10. julija t. l., zjutraj sè slovesno sv. mašo v cerkvi č. oo. frančiškanov, ter na večer z besedo na razsvitljenem čitalničnem vrtu, pri kateri bode sodeloval pevski zbor čitalnični ter svirala cela vojaška godba c. kr. pešpolka št. 26 veliki knez Mihajl. Natančnejši program te slavnosti bode naznanjen po časnikih in plakatih.

— (Uima.) Vse letos kaže jako lepo: polje, sadje in vinogradi. A začele so žal uže prihajati Hijobove vesti o elementarnih nezgodah, kakor jih je bilo le uže preveč nekoliko let sam. Dne 16. t. m. je v slovensko štajerskih občinah Roginska górica, sv. Hema in Podčetrtok grozovita toča, kakoršne ne pomnijo ljudje, potolkla vse do malega. Žito, sočivje, sadje, vino vse je uničeno popolnem! Kakšna toča je bila, si je lahko misliti, ker je na nekaterih krajih še drugi dan za čevelj debelo ležala po tleh. Takoj po toči je bilo polje tako kakor po zimi. Škoda je velikanska, uboštvo neizmerno.

— (Tukajšnje gledališče,) katero navadno po leti praznuje, se bode začasno oživilo prihodnji mesec. Nekaj glumcev slovečega dunajskega „Stadtheatra“ pride sem nekoliko večerov provajati igrokaze.

Poslilazre.

Lansko leto še le kupil sem v Čeljah premoženje in zemljišče, kar ga k hiši št. 7 pripada. Hišo in gospodarska poslopja zavaroval bil sem prec pri vzajemno zavarovalni banki „Slaviji“. Korist tega zavoda pokazala se mi je pa sedaj v polnej meri. Dne 1. t. m. nastal bil je v bližini mojih poslopij ogenj; ker nij bilo ljudij doma, razširil bil se je v teku dobre četrt ure tudi čez vsa moja poslopja, in ko sem bil domov prišel, nij bilo moč nobene reči več oti, ker je uže vse skupaj padalo. Hvala Bogu, da sem bil pri „Slaviji“ zavarovan. Pogorelo je tudi še peterim mojim sosedom, kateri so pa pri drugem

zavarovalnem zavodu zavarovani. Od obeh strani pregledovala se je škoda dne 12. t. m. Meni sta bili precej na mestu pregleda izplačani dve tretjini zavarovanega zneska, a zadnjo tretjino prejemem pa v teku osmih dni. V sveto dolžnost si štejem, da tukaj javno pred pričami temu slavnemu zavarovalnemu zavodu najtoplejšo zahvalo in popolno priznanje izrekam, ter „Slavijo“ na vse strani najiskreneje priporočam.

V Čeljah, 14. junija 1881.

Miha Gustinčič,
zavarovanec.

Andrej Frank, **Anton Znidaršič,**
župan Premski in priča priča.

Miha Šajn,
župan Celjski in priča.

Dunajska borza 22. junija.

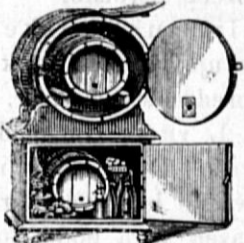
(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77	gld.	05	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	"	85	"
Zlata renta	94	"	15	"
1860 drž. posojilo	132	"	50	"
Akcije narodne banke	821	"	"	"
Kreditne akcije	356	"	30	"
London	117	"	—	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	29	"
C. kr. cekini	5	"	51	"
Državne ma. ke	57	"	—	"

Novo!

Novo!

Jedna
vse-
občna



lede-
nica

od

Auchmanna & Comp. v Gradci

je razstavljen na ogled pri

Albert Trinkerji,

v Ljubljani na kongresnem trgu
v Gustav Fischerjevi hiši.

(361—2)

Umrli so v Ljubljani:

17. junija: Janez Dimnik, hišni posestnik, 61 let, na sv. Petra cesti št. 13, za krvnim zastrupljenjem.

18. junija: Marija Marolt, dvinarjeva hči, 18 dni, predkraj Črna vas št. 9, za božjastjo.

19. junija: Marija Pelko, črevljarjeva žena, 27 let, na mestnem trgu št. 10, za jetiko.

21. junija: Janez Kališnik, hišni oskrbnik in brambovec, 31 let, v Kravjeh dolini št. 11, za jetiko.

V deželnej bolnici:

16. junija: Marija Jenko, gostija, 70 let, za starostjo.

18. junija: Alojzij Zalar, delavčev sin, 1 1/2 leta, za slabostjo.

Bergerjevo medicinično
mjilo iz smole (Theerseife),

priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se v največ evropskih državah
sè sijajnim vspehom zoper

izpuščaje na životu vsake vrste,

osobito zoper hraste, kroničen in luskinasti lišaj, nalezljive hraste, zoper prhljaj na glavi in bradi, pege, žoltine, rdeč nos, ozebljino, potenje nog. — **Bergerjevo mjilo iz smole** ima 40% koncent. **smole iz lesa** ter se stvarno od vsega družega mjila iz smole, ki se v trgovini nahaja, razlikuje. — Da se **prekanjenju izogne**, zahteve naj se odločno **Bergerjevo mjilo iz smole** ter naj se pazi na znano varstveno marko.

Kot milejše mjilo od smole za odstranjenje vseh

nečistostij na polti

zoper izpuščaje na glavi in koži otrok in kot nepresežno kosmetično
mjilo za umivanje in kopanje pri vsakdanjej rabi služi

Bergerjevo glicerin-mjilo od smole,

imejoče 35% glicerina ter fino diši.

Jeden komad velja 35 kr. z brošuro vred. — Glavno zalogo
ima lekar **G. HELL v OPAVI.**

V zalogi v vseh lekarnah cele države. Glavne zaloge pa imajo:

V Ljubljani pri gg. lekarjih J. Svoboda, G. Piccoli, W. Mayer in J. pl. Trnkoczy. **V Kočevju** J. Braune, **V Krškem** J. Bomeker. **V Idriji** J. Wario. **V Kranju** K. Šavnik. **V Litiji** Jos. Beneš. **V Novem mestu** D. Rizzoli. **V Radovljici** A. Koblek. **V Vipavi** A. Konečny. (22—11)

Izdatelj in urednik Makso Armic.

Poletna stanovanja
z ali brez hrane,
2 glasovira in harmonium

(367)

na prodaj, več pozvé se pri

Josipu Klopčič-u,
učitelju na Jesenicah.

Mala hiša

z velikim dvoriščem ali vrtom in širocimi vratmi za vozove na št. Peterskem predmestju, na Poljanah ali v Gradišči, se na več let v **najem** vzame ali pa tudi **kupi**.
Ponudbe naj se oddajajo v F. Müllerjevem „annoncenbureau“. (363—2)

Gostilna se daje v najem.

Nova graščinska hiša ob cesti pri **Turjaku**, s prostornimi konjskimi hlevi, kleti in vrtom za kuhinjsko zelenjavo, gostilno in štacno se daje v najem **koncem meseca januarja 1882.**

Pogoji se zvedó pri podpisnem gozdarskem oskrbništvu ustmeno ali pismeno. (366)

Gozdarsko oskrbništvu graščine turjaške,
v Hammerstilu (pošta Studenec), 14. junija 1881.

Pojasnila

v vseh mogočih

borznih zadevah

daje točno in strokovnjaško, brezplačno in franko

HOFFMEISTER & Co.

Wien, **Ottakring, Hauptstrasse 3** (v svojej hiši).

Podružnica: (344—4)

I., Wipplingerstrasse 45 (nasproti borze).

Učenec ali praktikant

se takoj sprejme v prodajalnici mešanega blaga

(360—3)

Josipa Erratha
v Mokronogu na Dolenjskem.

V najem se dá

v malem mestu blizu Ljubljane

posestvo, gostilna in kavana,

vse v dobrem stanu in mnogo obiskovano. Pri posestvu so tudi **veliki hlevi** in nekaj **zemljišč**. V najem se dá za nekaj let. — Natančneje zvé se v administraciji „Slovenskega Naroda“. (350—3)



J. ANDEL-a

novociznajdeni

prekomorski prah

umori

stenice, bolhe, ščurke, mole, muhe, mravljinice, prešičke, ptične črviče, sploh vse žuželke skoraj nenaravno hitro in gotovo tako, da od žuželkine zalege **ne ostane nobenega sledu.**

Pravi prašek se dobiva v prodajalnici pri

J. ANDEL-u,

13, „pri črnem psu“, Hausgasse 13,

(Dominikanergasse 13, Kettengasse 11)

v PRAGI.

V Ljubljani pri **Albin Sličarji,** trgovcu.

Zaloga na deželi imajo tam, kjer so naznačene po plakatih. (364—1)

JOSIP JAX,

zaloga šivalnih strojev, gledališke ulice št. 6 v Ljubljani.

Uže tri leta prodajal sem iz svoje glavne zaloge v Inomestu mnogo šivalnih strojev po **Kranjskem** in so bili kupovalci z njimi prav zadovoljni. Usojam se zatorej p. n. občinstvu naznanjati, da sem počenši z dnem 7. junija t. l. v **Ljubljani** otvoril

zalogo šivalnih strojev.

Dobivajo se pri meni **šivalni stroji vseh sistemov** ter **posamezni njih deli, šivanke in evirn,** vse po prav nizkih cenah. **Šivalni stroji** oddajajo se tudi **proti plačilu na obroke,** in sicer ali po **4 gld. na mesec** ali po **1 gld. na teden.**

Za mnoga naročila se priporoča

Josip Jax,

(335—3)

gledališke ulice št. 6.

Ces. kralj. izklj. priv.

Wilhelmov tekoči zeliški sedativ

„BASSORIN“

od

Franc Wilhelma, lekarja v Neunkirchenu,

jedino, katero je visok c. kr. zdravstveni urad preiskal in potem odličilo nj. veličanstvo cesar Fran Josip I. z izključivim privilegijem.

To sredstvo je priredek, kateri, ako se z njim namaže, čini pomirovalno, dobro, olajšujoče v slabosti na živcih, bolečinah na živcih, živčnih boleznih, telesnej slabosti, revmatičnem živčnem trganju po udih, zoper revmatizem, trganje po udih, bolečine v mišicah, zoper bolečine na obrazu in po udih, gih, revmatizem, glavobol, omotico, šumenje po ušesih, bolečine v križi, zoper slabost udov, posebno pri dolgem potovanju (vojakom, gozdarjem) zoper zbadanje ob straneh, nervozne bolezni vsake vrste, tudi zoper zastarel revmatizem.

Jedna bučica z zdravniškim navodom stane 1 gl. a. v. Za kolek in zavoj 20 kr. posébe. Prodaje tudi: (20—9)

V Ljubljani: Peter Lassnik.

V Brodu Eug. Schrepel, lekar. V Gradci J. Purgleitner, lekar. V Zagrebu Sig. Mitlbach, lekar.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.